

Klimatkamp! Kvinnokamp!

Därför är klimatförändringarna
en jämställdhetsfråga

Innehåll

Seema Saikh, sid 4

Rajami, sid 6

Doña Gloria, sid 7

Vad ska vi göra? sid 8

Sonam Norzin, sid 10

Gröna scarfar, sid 12

Framtidsjorden är ett nätverk av miljöorganisationer i Sydasien, Latinamerika och Sverige som arbetar med klimatanpassning, landsbygdsutveckling och bevarande av biologisk och kulturell mångfald. Vi är kritiska till de olika maktstrukturer som finns i världen och hur de förvärrar miljöproblemen.

Kvinnorna som delar med sig i denna broschyr är samtliga kopplade till verksamheten i Framtidsjordens nätverk. De är målgrupp, men också ledare för förändring. Vi har valt porträtt för att ge klimatkampen och kvinnokampen flera ansikten. Men vi tror inte att lösningen främst är på individnivå. Vi vill se en systemförändring. Organisationerna CIRHEP, LEHO, Serraniagua och Srushtidnyan som lyfts i dessa texter jobbar för en sådan. Tillsammans med Framtidsjordens andra medlemmar – och många fler.

Stöd vår verksamhet!

Swish: 9002189

PostGiro: 900218-9

Adress: Framtidsjorden, Tegelvågsgatan 40, 116 41 Stockholm
www.framtidsjorden.se

facebook.com/framtidsjorden
instagram.com/framtidsjorden

Redaktör: Linn Rabe och Tobias Petersson

Texter och foton är framtagna av deltagare i Framtidsjordens praktikantprogram 2019-2020:

Lisa Tover, Julia Klang Mjörnsäter, Frida Viklund Rundgren, Emma Dahlström, Edvin Erlandsson, Clara Hugosson, Raket Alvsstad, Mikaela Fredriksson.

Illustration: Joakim Ceder

Grafisk form: Johanna Blomberg

Tryck: Trydells

Publicerad: 8 mars 2020.

Denna skrift har finansierats med Sida-stöd genom Forum Syd. Sida och Forum Syd delar nödvändigtvis inte de åsikter som framförs här. Ansvar för innehållet är uteslutande utgivarens.

Varför klimatkamp och kvinnokamp?

Klimatförändringar drabbar väl alla oavsett? Förutom möjligen miljardärer som koloniserar mars, à la Elon Musks stora dröm. Kanske blir vi alla intergalaktiska nybyggare en dag. Men faktum är att klimatförändringarna redan nu påverkar vissa väldigt mycket och att de allra mest utsatta är kvinnor.

Hur kan det vara så? Även om kvinnor blir diskriminerad av samhället, så är väl naturen könsblind och fri från normer som leder till sådan orättvisa?

De maktstrukturer som vi människor upprätthåller gör att kvinnor löper 14 gånger högre risk än män att dö av naturkatastrofer orsakade av klimatförändringar. Ja du läste rätt: 14 gånger! Det betyder att för varje man som dör av klimatförändringarna, så dör 14 kvinnor.

Den här broschyren handlar om varför klimatförändringarna är en jämställdhetsfråga. Klimaträttvisa kan endast uppnås om vi bryter med könsmaktordningen. Klimatkamp och kvinnokamp hör ihop!

Kvinnor föder världen

Många kvinnor kämpar hårt för att mätta sina familjer. Klimatförändringarna förväntas göra mat- och vattenbrist allt vanligare. När tillgången minskar så måste kvinnor lägga mer tid och energi på uppgiften.

Över hälften av all världens mat produceras av småskaliga familj jordbrukare. De flesta av dessa jordbrukare är kvinnor. Trots att kvinnor odlar maten som i stor utsträckning föder världen så får de hålla till godo med de minsta landplättarna och den sämsta jordmånen. Marker som kommer vara de första att sluta fungera vid till exempel långvarig torka.

Kvinnor har mindre finansiella tillgångar än män, vilket gör det svårare att investera och öka sin klimatresiliens. Kvinnor har sämre tillgång till mobiltelefoner, bankkonton och banklån än män, vilket gör att de har sämre tillgång till information så som väder

”Kvinnor löper 14 gånger högre risk än män att dö av naturkatastrofer orsakade av klimatförändringar.”

prognoser och sämre möjlighet att handla på den information de får.

När skördarna minskar och tillgången på mat minskar, kan konflikter om mark och öka s.k. land-grabbing öka. Land-grabbing, alltså att stora aktörer tar över omfattande ytor mark på tveksamma sätt, drabbar kvinnor värst eftersom de oftare än män saknar dokument som stärker deras lagliga rätt till marken de brukar. I hela världen är mindre än 15 % av den brukade marken registrerat i en kvinnas namn. Endast i 52 länder har kvinnor i praktiken samma rätt att äga och bruka mark som män.

Samtidigt visar studier från FAO att när kvinnor får samma medel att investera i sitt jordbruk som män har, så ökar produktionsen med 20-30 %. FAO har räknat ut att en sådan ökning skulle minska antalet hungriga i världen med 100-150 miljoner människor. Dessutom brukar kvinnor plantera en större variation av grödor, vilket genererar större säkerhet. Genom arbetet som bedrivs i Framtidsjordens nätverk vet vi att kvinnliga matproducenter sitter på stor kunskap om lokala förutsättningar, ekologiska odling och motståndskraftiga grödor med högt näringsvärde. Kvinnors kunskap om matproduktion är alltså nödvändig för klimatanpassning.

Kvinnor berättar

Här följer fem porträtt av kvinnor inom Framtidsjordens nätverk som lever med klimatförändringar och bedriver kamp för klimaträttvisa. De beskriver sin utsatthet i relation till klimatförändringarna, men även ledarskap för förändring och jävlaranamna. Vi hoppas det ska inspirera dig i din egen klimatkamp och kvinnokamp!

Seema Saikh

Seema Saikh, rektor för Pragnya Bodhini High School i Mumbai-förorten Goereagon, har sedan början av 2018 levit under hot om fängelse. I januari det året var hon ytterst ansvarig för arrangemanget av en mänsklig kedja. 3000 studenter från hela staden stod tillsammans för att skydda Aarey-skogen mot regeringens bulldozrar.

Med sin storlek på 104 kvadratkilometer är Aarey inte bara en naturskön upplevelse för lokala invånare; skogens förmåga att rena luften från koldioxid är framför allt en av de anledningarna till att Mumbaiborna kan andas förhållandevis ren luft. I folkmun kallas skogen ofta just "Mumbais lungor". Under några kritiska veckor i januari 2018 utsattes skogen för villkorslös skövling av delstatens regering, som på den ödelagda platsen istället planerade att bygga ut metro-nätverket. Hos Seema och stadens många ungdomar stötte beslutet på mer motstånd än väntat.

Enligt indisk lagstiftning, en slags upp-

"Jag har sagt det hela tiden – vill de sätta mig i fängelse är det bara för dem att komma och hämta mig! Jag kommer inte be om ursäkt för ett brott som inte begåtts."

förandekod, räknas dock alla arrangerade protester i nära anslutning till ett politiskt val som uppvigling. Tyvärr skulle ett delstatsval ske bara veckor efter protesten, vilken föranledde åtalet mot Seema. Sedan dess har ett villkor hängt över henne, att fallet kommer dras tillbaka om hon offentligt ber om ursäkt. "Men hur kan det vara ett brott att vilja skydda Jorden? Det är klart att barnen vill rädda... jag kommer inte ens säga 'klimatet', utan 'sig själva'. Den här krisen kommer gå ut över barnen om inget görs nu," menar hon.

Och den ovannämnda mänskliga skölden är långt ifrån det enda hon arrangerat: sedan beslutet om skövling fattades 2015 har hon arrangerat frivilliga protestmarscher för sina egna elever. När regeringen under en enda

januarinatt 2018 fällde över fyra tusen träd har skolan samlat engagerade lärare och elever i olika aktioner. Bland annat går ett tjugotal av dem varje söndagsmorgon ut klockan 06:00 för att plantera nya träd istället för träd som inte längre kan bidra med sin renande roll till Mumbais stadsluft.

Tack vare ett regeringsskifte ser det i dagsläget ut som ett Seema kommer bli friad på alla åtalspunkter när hon går upp för domstolsförhandling den sjätte juni 2020. Oavsett vad den nya regeringens advokater kommer propa på vet hon själv exakt var hon står: "Jag har sagt det hela tiden – vill de sätta mig i fängelse är det bara för dem att komma och hämta mig! Jag kommer inte be om ursäkt för ett brott som inte begåtts."

Barnen vill rädda klimatet och sig själva. Klimatkrisen kommer gå ut över dem om inget görs nu, menar Seema Saikh.

Rajamani är bonde och ledare

Hon odlar hirs, linser, blommor och grönsaker. Som ledare i kvinnogruppen Manthayamman jobbar hon också för att förbättra kvinnors levnadsförhållanden genom att stärka deras kapacitet och ge dem en säkrare roll i samhället.

Kvinnogruppen startades med hjälp av organisationen CIRHEP år 2014 och har 20 medlemmar. Rajamani utsågs till ledare för Manthayamman genom en demokratisk omröstning. Medlemmarna tyckte hon var den bäst lämpade för uppdraget pga hennes kunskap, kompetens och förmåga att motivera andra.

Rajamani bor i Kurumbapatti utanför staden Nilakottai i Tamil Nadu, södra Indien. Här förväntas kvinnor ta hand om hemmet och har sällan kontakter utanför familjen och de närmsta grannarna. Detta begränsar många kvinnor i sin utveckling och gör dem beroende av män – något som Rajamani, med hjälp av CIRHEP vill ändra på.

Kvinnogruppen är bland annat ett ekonomiskt samarbete för att underlätta kvinnornas möjlighet att ta lån, något som kan vara svårt att göra som kvinna i Indien. Varje månad arrangerar Rajamani möten där medlemmarna samlar in ett överenskommet belopp. Två dagar efter mötet åker ett par medlemmar till banken för att sätta in den hopsamlade summan pengar på ett gemensamt sparkonto. Denna tur till banken utförs av ett nytt par varje månad så att alla inom gruppen får erfara hur ett bankmöte går till. Syftet med detta är att som kvinna bryta emot normen om att främst män utför bankärenden. Rajamani menar att ”med ökat ansvar och en starkare självständighet så stärks även kunskap och kompetens vilket i sin tur leder till ett förstärkt självförtroende.” Genom initiativet med kvinnogruppen har bankernas förtroende för kvinnor ökat vilket har resulterat i att de numera också ger ut lån till kvinnor, något de inte gjorde tidigare. Rajamani känner sig stolt över vad de åstadkommit hos banken och säger:

”Tidigare visste inte många kvinnor hur en bank fungerar eller hur man gör för att ansöka om lån. Jag har nu tagit lån i mitt eget namn och det kan flera andra kvinnor också göra.”

Kvinnogruppen och Rajamanis ledarskap har, utöver det ekonomiska samarbetet, bidragit till en trygg, social och utvecklande miljö för kvinnorna där de kan dela med sig av sina utmaningar, erfarenheter och lösningar. Rajamani motiveras av att stärka kvinnors kapacitet på landsbygden och vill se att fler kvinnor får ökad respekt och status i samhället. I Kurumbapatti är hon en förebild och hon visar vägen framåt för människor långt utanför byns gränser.

Doña Gloria

Doña Gloria bor i en typisk finca, med världens sötaste kattunge, utomhuskök, omringad av blommor. Vägen hit från det lilla samhället El Cairo, beläget i Valle del Cauca, Colombia, är en lång, smal, gropig grusväg som nästan försvinner när det regnar för mycket.

Doña Gloria tillverkar sin egen, hundra procent naturliga kryddblandning med gurkmeja som bas. Den smakar fantastiskt i soppa och ställer all köpt buljongtärning på skam. Hon är också medlem i organisationen Serraniaguas nätverk av personer som sparar på fröer. Ett sätt att stå upp för lokal tradition, stärka biologisk mångfald och säkerställa resurser vid klimatanpassning.

Doña Gloria är en, av allt färre, kvinnor som kan välja ut, hantera och förvara frön. Det är en tradition som har levt vidare sedan människan först började med jordbruk, men som håller på att försvinna i takt med att jordbruket blir allt mer industrialiserat.

Tekniken att spara naturliga fröer från skörden för att sedan använda dem som utsäde handlar ytterst om att säkra familjens oberoende matförsörjning år efter år. Det är också ett sätt att slippa betala dyra pengar för patenterade fröer från multinationella storföretag. Dessa, ofta modifierade frön, kräver stora mängder kemiska ogräsmiddel och insektsmedel. Det finns även en risk att modifierade grödor sprider sina egenskaper till naturliga släktingar och påverkar deras genetiska variation, vilket i sin tur kan leda till sämre anpassningsförmåga.

På frågan om hur hon upplever att klimatförändringarna påverkar henne har Doña Gloria väldigt mycket att säga.

Hon berättar att både regnet och solen har blivit starkare, och att få växter klarar av både skyfallen och torkan. Förutom o gjort arbete och sorgen hon känner när det hon arbetat länge och mycket med blir tillintetgjort, blir det även en stor ekonomisk förlust. Gloria säger att inte bara hon, utan många i området har haft dåliga upplevelser och lidit mycket i

klimatförändringarnas spår.

Doña Gloria är även helt på det klara med vad lösningen på hennes problem är – ett växthus. Taket skyddar från hårt, kraftfullt regn, och temperaturen håller sig på en mer jämn nivå. Men hon har själv inte resurserna som krävs för en sådan investering. Hon skulle behöva ett bidrag från staten eller kanske få möjlighet att ingå i något investeringsprogram. Annars är hon rädd att hon inte kommer få ihop det. Vill det sig riktigt illa kanske hon måste börja med GMO och kemikalier, något som hon säger att hon verkligen inte vill ”av alla de anledningar som ni redan känner till”. Tvärtom så tycker hon att ekologiskt jordbruk borde bli normen så långt det bara är möjligt.

Idag ska Doña Glorias grönsaksland grävas upp, vilket blir en gemensam aktivitet, en så kallad Minga. Minga är när alla hjälps åt för att utföra fysiskt arbete – ett sätt att organisera sig för att ingen ska behöva göra allt själv. Först tas rester av torkade, döda växter bort från ytan. Sedan bort med det översta lagret jord. Lägg på de torkade, döda växterna. Strö över aska. Täck allting med jordlagret som tidigare blev skyfflat undan. Här behövs ingen konstgödsel eller kemiska näringsämnen. Allting finns ju redan naturligt, bara en – som Gloria – har vett och kunskap att ta vara på det!

Vad ska vi göra?

Genom Framtidsjordens arbete för landsbygdsutveckling och bevarande av kulturell och biologisk månfald har vi märkt att jämställdhet är en förutsättning för hållbar klimatanpassning. Vi uppmanar till:

Att jobba för en rättvis klimatpolitik som är medveten om och tar hänsyn till kvinnors och mäns olika positioner på olika platser.

Det handlar inte ”bara” om att göra världen mer rättvis, (även om det verkligen är anledning nog i sig självt) det handlar också om att vi aldrig kommer kunna lösa klimatkrisen om halva befolkningens kunskap, kapacitet och arbetskraft förblir ignorerad. Att inse och agera utefter att kvinnor sitter i en ofördelaktig sits när klimatförändringar drabbar, är nödvändigt. Men att stanna där skulle vara att reducera problemet till en grov generalisering och förminskning av kvinnor till en enhetlig, homogen grupp. Skillnaden på olika kvinnors liv är givetvis lika stor som skillnaden på olika mäns liv. Det handlar om etnicitet, religion, sexuell läggning, ålder, funktionshinder, var man bor, vilken inkomst man har (om någon) med mera med mera. Ofta beror det ena på det andra. När New Orleans drabbades av stormen Katrina var det de fattigaste som drabbades hårdast, och de fattigaste var – inte av någon slump utan på grund av långtgående strukturell diskriminering – svarta kvinnor.

Större representation i beslutsfattande.

Kvinnor och icke-binära måste få större inflytande och makt att styra över sina egna liv.

Fler perspektiv, kunskaper och erfarenheter måste tas i beaktning för att vi ska kunna fatta rätt beslut i klimatfrågan. Kvinnor och icke-binära måste bli hörda, lyssnade på, och tillåtas ta plats i beslutsfattande. Vi måste börja lyssna till sanningssägare, oavsett hur de ser ut. Vi kan inte bara lyssna på vita gubbar (det var så vi hamnade här). Hela samhället tjänar på att kvinnor får mer makt och inflytande på individuell, strukturell och institutionell nivå. Som ett exempel så brukar kvinnliga riksdagsledamöter prioritera

sociala- och utvecklingsfrågor, och länder med högre andel kvinnor i parlamentet är mer troliga att ratificera internationella miljöfördrag.

Inte bara blir det bättre, mer rättvisa och mer effektiva resultat av att inkludera kvinnor i arbetet med klimatomställning, det kan också få ringar på vattnet och förändra den lokala, kulturella synen på begränsande könsroller. Detta kan i sin tur leda till kvinnors ökande deltagande i andra offentliga sammanhang. Man måste dock vara noggrann med att kvinnor verkligen deltar i beslutsfattande längs med hela processen, och inte endast är närvarande eller har administrativa stödfunktioner.

Utforma projekt och program med mångfald och representation i åtanke

Vi vet att personer har väldigt olika förutsättningar för livet beroende på vad de har mellan benen när de föds och ifall de på något sätt ”avviker” ifrån normen på den plats där de räknade hamna. Vi måste aktivt jobba för att minska dessa skillnader och skapa bättre representation. Om kvinnor skulle slippa gå flera timmar om dagen för att till exempel hämta vatten och ved, tänk dig vad de skulle kunna göra med den tiden och energin istället. Flickor skulle kunna gå kvar i skolan längre. Kvinnor skulle kunna satsa på utbildning eller arbete som genererar inkomst, vilket kan leda till större valmöjlighet, ökat oberoende och en större självtillit. Framför allt skulle kvinnor i högre utsträckning kunna ingå i politisk mobilisering.

Aktiviteter som leder till reflektion, kapacitetsutveckling och beslut måste planeras på ett sätt som möjliggör deltagande. Aktiviteter bör hållas på en plats och en tidpunkt som underlättar för kvinnor att delta, med hänsyn till kvinnors generella ansvarsområden och möjlighet att röra sig i det offentliga rummet (tex pga risk för sexuella trakasserier i kollektivtrafiken på kvällarna). Det är dessutom väldigt viktigt att inbjudan är formad på ett sätt som gör att personer som representerar olika delar av samhället känner sig välkomna att delta. Samt att själva tillfället genomförs på ett sätt som synliggör och visar respekt för deltagarnas olika erfaren-

heter. Med andra ord – vi måste arbeta aktivt för att möjliggöra representation och skapa trygga rum för erfarenhetsutbyte.

Eliminera diskriminering i lagen och garantera kvinnors lika rätt till (natur)resurser

Det borde vara smärtsamt klart vid det här laget att alla människor ska ha samma rättigheter och skyldigheter under lagen. Att juridisk diskriminering av halva befolkningen fortgår i så många av världens länder är ofattbart och oacceptabelt. Regeringar i hela världen måste ta sitt ansvar och se till att kvinnors lika rätt att få utbildning, äga land, ha tillgång till resurser (som mark, vatten, finansiering) och beslutsprocesser som påverkar dessa resurser (som samråd och deltagarforum med myndigheter) blir inskrivet i lagen, och också efterlevt i praktiken.

Stärk civilsamhället

Stärk det existerande civilsamhället samt lokala institutioner och jobba för att öka deras könsmedvetenhet. Föreningar och organisationer så som fackförbund, kooperativ, och andra offentliga och privata aktörer som erbjuder olika tjänster måste vara lika tillgängliga för kvinnor och icke-binära som de är för män. Både i termer av medlemskap och i utbud av tjänster. Uppmuntra och underlätta i tillägg för kvinnor att organisera sig på egen hand, utan män.

Men även utbildningar och självreflektion för män – kom med i matchen! Utan pappor, makar, bröder och söners som lämnar utrymme, ger stöd och möjliggör så kommer många kvinnor att förbli tysta.

Sammanfattningsvis är det A och O i en hållbar klimatanpassning att de kvinnor och icke-binära som drabbas får en plats vid bordet, att de får komma till tals, att deras röster blir hörda, deras åsikter lyssnade på, deras förslag tagna på allvar och att alla beslut som fattas tar hänsyn till deras ståndpunkter, situationer och förutsättningar.

Sonam är byn Umlas Sherpa, dess kvinnliga ledare och stannar kvar i byn över vintern.

Sonam Norzin Att vara först ut i klimatkrisen

I byn Umla utanför staden Leh, i Ladakh, indiska Himalaya, bor Sonam Norzin. Det är så avlägset som avlägset kan vara. Här bor vanligtvis tjugotre familjer men under de karga vintermånaderna försvinner ungefär hälften från byn, antingen in till stan eller ner till slätterna. Barnen går ofta i skolan på annan ort och äldre gör pilgrimsresor. Men Sonam och hennes man är kvar i byn även över vintern. Sonam har nämligen ett stort ansvar, hon är Umlas Sherpa, dess kvinnliga ledare. En Ladakhisk by har typiskt två byledare, en manlig och en kvinnlig. Det är ledarnas uppgift att företräda byn i olika sammanhang, kalla till möten och agera medlare i konflikter.

Förutom att vara Sherpa så sköter Sonam hushållet och gården. ”Vi har två kor och en Dzo (en korsning mellan en ko och en jak). Jag sköter hushållet och gården, när min man är iväg och jobbar.” Hennes man tjänstgör som så många andra i armén och är därför sällan hemma.

Gården är ungefär en hektar stor och används främst för självförsörjning. ”Vi odlar det mesta som går att odla här uppe: Korn, spenat, mangold, potatis, ärtor, tomat och lök. Om vi får ett överskott av ärtor och potatis säljer vi dem till marknaden.”

Hela byn Umla har med hjälp av organisationen LEHO certifierat sig som ekologisk. ”Vi använder inte längre kemiska gödselmedel eller bekämpningsmedel. Det enda vi gör för maskin är att tröska åkern. När de gäller att plöja, så och vattna åkern så har vi gått tillbaka till traditionella metoder. Det funkar, eftersom vi i våran by hjälps åt. Här finns en så stark känsla av gemenskap. När det är skördesäsong hjälps vi alla åt, vi delar med oss av våra kunskaper och redskap och plöjer varandras åkrar. I andra byar tar de ofta in utomstående arbetskraft, men inte här.” Sonam är märkbart stolt över den lilla byns gemenskap. Hon är också stolt över

vad de åstakommit med odlingen:

”Jag märkte direkt en skillnad i vår hälsa när vi slutade använda kemiska gödselmedel. Det kändes bara bättre att äta, helt enkelt. Det är därför det är så viktigt att odla ekologiskt. Och för miljön såklart. Jag märker av förändringarna i miljön. 2010 blev vi drabbade av en stora störtflod som sköljde över Ladakh. Det var fruktansvärt, flera hus blev förstörda och det tog lång tid att bygga upp igen. Vintrarna är varmare, jag ser glaciärerna smälta framför ögonen. Vattenbristen är det största problemet. Vi vet inte längre vart ifrån vi ska få vårt vatten. Sen vi började odla ekologiskt krävs det i alla fall mindre vatten.”

Sonam trycker på vikten av att bevara tradition, hon pratar passionerat om att bevara det traditionsrika Ladakhiska arvet och att det är ännu viktigare nu när klimatet förändras.

”Det är på grund av vårt traditionella sätt som vi sätter ett exempel. Om vi kan visa resten av världen att det är möjligt att äta bättre och odla ekologiskt genom att gå tillbaka till traditionella jordbruksmetoder och gemenskap så kan vi vara ett föredöme.”

Sonam Norzin tror på gemenskap och tradition för att möta klimatkrisen.

Argentinas gröna scarfar

Våren 2019 är Buenos Aires i ett hav av scarfar av grönt tyg. Överallt på gatorna syntes de – fastknutna på ryggsäckar, runt handleder och som hårbånd skymtade de i varje tunnelbanevagn, varje kassakö och vid varje övergångsställe. Även på alla möten som Fundación Proyecto Pereyra organiserar kring miljöutbildning.

Men den gröna färgen var inte ett uttryck för miljö- och klimatengagemang, istället förknippades det gröna med en politiska massrörelse som kräver laglig, säker och gratis abort för alla. På så vis har gröna scarfar blivit en betydelsefull symbol i kampen för kvinnors rättigheter.

Argentina har en stark tradition av kvinnor som driver politisk förändring, och abortrörelsen är säkerligen inte den sista. Genom att titta på argentinsk historia, i synnerhet landets militärdiktatur 1976-83, ser vi att dagens feminister med gröna tygnäsdukar har en föregångare: "Las Madres de Plaza de Mayo". Dessa kvinnor mobiliserade civilt motstånd mot diktaturen genom att öppet protestera mot den brutala regimen under en tid då detta försatte många i livsfara. Med vita tygstycken knutna runt huvudet har kvinnor samlats utanför presidentpalatset i Buenos Aires varje onsdag i decennier för att kräva svar på vad som hänt med deras barn och de tiotusentals argentinare som blev bortförda och dödade under diktaturen. Kvinnorna på Plaza de Mayo var inte bara centrala i kampen för rättvisa under diktaturen, de har också inspirerat nya generationer av aktivister som använder sig av liknande symboler och aktiviteter för att föra en politisk kamp.

Denna typ av breda massrörelser, där kvinnliga aktivister i Latinamerika går i täten för demokratisk och politisk förändring, utgör också ett grundlag för en rättvis klimatomställning som tar hänsyn till både klass och kön. Sambanden mellan klimatförändringar och jämställdhet är många och komplexa, integrerade och odelbara. Genom att lyfta klimatfrågan ur ett feministiskt perspektiv och belysa jämställdhetsaspekter kan vi mer helhetligt behandla frågor såsom: Vem drabbas, vem värnar och vem belastar? Vilka konflikter och lösningar formuleras och av vem?

Det handlar om vem som har makten och handlingsutrymmet att få sina perspektiv respekterade. Miljöproblem drabbar kvinnor i högre utsträckning än män, i synnerhet kvinnor på landsbygden i fattiga länder. Detta beror till stor del på att kvinnor utgör en större andel av världens fattiga, samt att de bär huvudansvaret för hemmet och är särskilt utsatta för försämringar av vatten, odlingsbar mark och energiförsörjning.

Massrörelser för kvinnors rättigheter visar vikten av att analysera förtryck och utsatthet i en större kontext, där också markrättigheter, livsmedelsproduktion och klimaträttvisefrågor måste få ta plats i debatten. Precis som kampen för kvinnors rättigheter så handlar klimatkrisen om ojämlikhet och maktobalans. Insikt om detta är nödvändigt för att skapa dialog och samarbete mellan miljöaktivister och kvinnorrättsförfämpare, och på så vis mobilisera en rörelse där också urfolksfeminism, småbrukarfeminism, ekofeminism och antirasistisk feminism rymms.

Med förhoppningar om en grön vår där kvinnokamp och klimatkamp går hand i hand – i Nord och Syd, i stad och land.

Klimatkamp och kvinnokamp!

Det finns så otroligt många starka, inspirerande och fantastiska kvinnor världen över. Det är dags att vi alla erkänner och värderar deras kunskap – deras insats – så som de förtjänar. Inte minst för klimatet och en hållbar framtid skull. Rajamani, Seema, Sonam, Gloria och alla de andra har visat vägen – nu följer vi.

Det finns ingen hejd på vad kvinnor åstadkommer redan nu, tänk dig vilken – ännu större – skillnad de skulle kunna göra om de hade samma rättigheter, tillgångar och säkerhet som män åtnjuter!

Vi ser i Umla hur en kvinnlig ledare kan göra skillnad för en hel by, och ett exempel på hur kvinnliga prioriteringar tenderar att gynna alla. Mer kvinnor i ledarskapspositioner!

Vi ser i Kurumbapatti hur något som börjar som en kvinnogrupp kan leda till ett starkt civilsamhälle, ökat erkännande av kvinnors kapacitet i samhället, deras ökade finansiella jämlikhet och oberoende, och större tro på sig själva. Mindre diskriminering, mer lika rättigheter!

Vi ser i Mumbai hur viktigt det är med utbildning och starka kvinnliga förebilder. Vi ser att kvinnor inte är väna, svaga och underdåniga, utan kan kämpa och slåss för det de tror på precis som vem som helst. Mer engagemang!

Vi ser i El Cairo hur kunskap och aktiviteter som traditionellt sett har varit kvinnors ansvarsområde är nödvändigt för att klara omställningen till mer ekologiskt odlade och samtidigt säkra tillgången till mat. Mer erkännande och äganderätt till kvinnor!

Vi ser i Buenos Aires hur kampen om jämställdhet och rättighet att bestämma över

sitt eget liv och sin egen kropp är en fundamental kamp som handlar om bli lyssnad på, respekterad, och få sina behov mötta – i alla aspekter av livet, inklusive klimatanpassning. Mer hänsyn till kvinnor i alla beslut!

Och genom alla berättelser lyfts behovet av att samarbeta. Vi behöver lyfta förebilder som Rajamani och Seema att inspireras av och sluta upp bakom. För det vi behöver mest av allt är att tillräckligt många säger **NU RÄCKER DET!** och ansluter sig till mobiliseringen för framtiden. För överallt ser vi samma mönster av hur lagar, traditioner och kultur hämmar jämställdhet, och därmed utveckling. Vi ser att förtryck läggs på varandra, det ena efter det andra, och att de förstärker varandra. Men vi ser också mönster på allting som görs, alla som kämpar i motvind och all styrka. Vi ser alla framgångar som vi har firat i Framtidsjorden under åren. Vi ser allianserna som skapas, och gemenskapen som finns i vårt nätverk. Vi vet vilken framtid vi vill ha och vad vi därför måste göra.

”När allt kommer omkring, handlar klimatkrisen inte bara om miljön. Det är en kris för mänskliga rättigheter, för rättvisa, och för politisk vilja.”

Kanske var det Greta Thunberg, tillsammans med Luisa Neubauer och Angela Valenzuela, som sa det bäst: ”När allt kommer omkring, handlar klimatkrisen inte bara om miljön. Det är en kris för mänskliga rättigheter, för rättvisa, och för politisk vilja. Det är koloniala, rasistiska och patriarkala system för förtryck som har skapat och drivit på den. Vi måste riva ner dem alla. Våra politiska ledare kan inte längre fly från sina ansvar.” (Thunberg et al.).

Referenser

Aguilar, Lorena et al. *Gender And Climate Change*. IUCN, https://www.americalatinagenera.org/es/documentos/taller_cc/IUCN_factsheet-climate-change.pdf. Accessed 13 Feb 2020.

”*Building Women’s Resilience And Livelihoods*”. IFAD, 2020, <https://www.ifad.org/en/web/latest/story/asset/41762057>. Accessed 13 Feb 2020.

Dazé, Angie, and Clare Church. *Toolkit For A Gender-Responsive Process To Formulate And Implement National Adaptation Plans* (NAPs). International Institute For Sustainable Development, Winnipeg, 2019, <http://www.napglobalnetwork.org/resource/toolkit-for-gender-responsive-national-adaptation-plans/>. Accessed 13 Feb 2020.

”*Four Ways Climate Change Affects Women More Than Men | Agora Portal*”. Agora-Parl.Org, <https://agora-parl.org/resources/library/four-ways-climate-change-affects-women-more-men>. Accessed 13 Feb 2020.

Morioka, Kate. *Time To Act On Gender, Climate Change And Disaster Risk Reduction*. UN Women, Bangkok, 2016, <https://asiapacific.unwomen.org/en/digital-library/publications/2016/11/time-to-act>. Accessed 13 Feb 2020.

Resurrección, Bernadette P. et al. *Gender-Transformative Climate Change Adaptation: Advancing Social Equity*. Global Commission on Adaptation, Rotterdam and Washington, DC, 2019, <https://gca.org/global-commission-on-adaptation/report/papers>. Accessed 13 Feb 2020.

Thunberg, Greta et al. ”*Why We Strike Again*”. *Project Syndicate*, 2019, <https://www.project-syndicate.org/commentary/climate-strikes-un-conference-madrid-by-greta-thunberg-et-al-2019-11>. Accessed 13 Feb 2020.

Women In Agriculture: Closing The Gender Gap For Development. Food and Agriculture Organization of The United Nations, Rome, 2011, <http://www.fao.org/publications/sofa/2010-11/en/>. Accessed 13 Feb 2020.

Women’s Participation – An Enabler Of Climate Justice. Mary Robinson Foundation Climate Justice, 2015, <https://www.mrfcj.org/resources/womens-participation-an-enabler-of-climate-justice/>. Accessed 13 Feb 2020.

**Klimatkamp och kvinnokamp hör ihop!
Utan det ena kan vi inte lösa den andra.**

I den här broschyren lyfts exempel från Framtidsjordens medlemmar i Argentina, Colombia och Indien. Kvinnor berättar om hur de drabbas av klimatförändringarna – just för att de är kvinnor.

De berättar också om lösningar, ledarskap och jävlarannamma. Vi behöver lyssna på dem.

Och sedan agera!

FRAMTIDSJORDEN
FUTURE EARTH • TIERRA DEL FUTURO • TERRA DO FUTURO